

1. Дорожня карта вдосконалення мовної підготовки у ЗС України (на 2021 - 2025 роки) URL: https://www.mil.gov.ua/content/education/doroznya_karta_2021.pdf
2. Chambers G., (1993). Taking the 'de' out of demotivation. *Language Learning Journal*, 7(2), pp.13-16.
3. Dörnyei Z., Ushioda E. (2011). *Teaching and researching motivation* (2nd ed.). Harlow, England: Pearson Longman.
4. Hirvonen M. (2010). *Demotivation in learning English among immigrant pupils in the ninth grade of comprehensive school*. Jyväskylä: University of Jyväskylä.
5. Kikuchi k., Sakai H. (2009). An analysis of demotivators in the EFL classroom. *The system*, 37(1), pp. 57–69.
6. Song Y. (2005). Motivation and demotivation in L2 learning. *Sino-US English Teaching*, 2(7), pp. 79-81

УДК: 81`367.632

Литвиненко Ольга Олександрівна
Національний університет цивільного захисту України
Харків, Україна

ВИВЧЕННЯ ТЕМИ «ОЗНАЧЕНИЙ ТА НЕОЗНАЧЕНИЙ АРТИКЛИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ» У ПОРІВНЯННІ З УКРАЇНСЬКОЮ

У вивченні іноземних мов досить складну проблему являють ті явища, які не мають відповідників у рідній мові студентів, як-от, наприклад, герундій, часи групи Perfect та Continuous тощо в англійській мові. Одним із таких проблемних завдань є засвоєння норм і правил уживання артиклів і використання їх на практиці в усному й письмовому мовленні.

Зрозуміло, що найпершою проблемою, з якою стикається будь-яка особа, що вивчає іноземну мову, є так званий «мовний бар'єр». У сучасному світі, де можна застосувати різноманітні гаджети й додатки з метою перекладу окремих слів і словосполучень, ця проблема має більше психологічний, аніж лінгвістичний характер. Фахівці наводять безліч порад і технік, як подолати мовний бар'єр у спілкування, як переважно зводяться до рекомендацій якомога частіше застосовувати іноземну мову на практиці [2]. Але досить часто, намагаючися говорити іноземною мовою, особливо з її носіями, студенти зазнають невдач через неправильне слововживання або нерозуміння певних граматичних конструкцій, що призводить до відчуття ніяковості, розчарування, а подекуди й страху помилитися, а отже, виступає досить серйозним демотиваційним чинником у вивченні іноземних мов.

У нашій розвідці розглянемо найтипівішу з погляду граматики проблемну ситуацію, яка зазвичай виникає під час вивчення вживання артикля в англійській мові. Найпершою проблемою, з якою стикається кожна людина, яка починає вивчати англійську, – це той факт, що «дослівно» артикль українською мовою не перекладається. Сучасна граматика української мови не виділяє артикль як окрему частину мови, а отже, ми не маємо можливості зіставити, порівняти ці явища в рідній українській мові та в іноземній мові, яка вивчається. Це, своєю чергою, призводить до нерозуміння й частого пропуску артиклів у мовленні.

Відомо, що для флективних мов – таких, як українська, польська, білоруська, чеська, словацька, російська артикль не є необхідним, адже граматичні особливості іменника визначаються його граматичними ознаками (закінчення). Що ж до аналітичних мов, то в них артикль перед іменником (препозитивний) вживається у німецькій, французькій, англійській та ін. мовах; після іменника (постпозитивний) — у шведській, данській, румунській, болгарській, македонській мовах [3]. В арабській мові, наприклад, артикль «аль» (араб. **أَلْ**, al-), що інколи вимовляється як ель (el-), передує іменникам як префікс. Отже, слово араб. **كِتَاب**, kitāb, «книга» буде записуватися з артилем як араб. **الكتاب**, al-kitāb, «[ця] книга». На відміну від інших арабських часток завжди пишеться разом із наступним словом, хоча не є невід’ємною частиною цього слова й не змінюється залежно від числа, роду та відмінка [3]. Що цікаво, повні форми прикметників у слов’янських і балтійських мовах (наприклад, укр. легкий, новий, повний) за походженням являють собою сполучення коротких форм (легъкъ, новъ, польнь) з формами особово-вказівних займенників и, я, е. Згідно з гіпотезою Міклошича, ці займенники грали роль визначеного постпозитивного артикля [3].

Сучасна граматика української літературної мови не виділяє такої частини мови, як артикль. З’ясуймо, чи насправді він відсутній в українській мові. Як відомо, артикль – це частка, що вживається в деяких мовах при іменниках для розрізнення роду, надання їм означеності або неозначеності. *Означений артикль уживається, коли йде мова про якийсь певний, відомий предмет або особу* (Словник лінгвістичних термінів, 1957, 16) [5]. Нестандартні думки з цього приводу висловлює В. Петрук у своєму дописі: «впродовж років більшовицької русифікації, штучного наближення української мови до російської, були відкинуті такі оригінальні її властивості, як кличний відмінок, вжиття двоїни, зменшилось використання модальних дієслів, тобто, якраз те, що надавало їй переваги і привабливості та наближало до європейських неслов’янських мов. Гадаю, з артиклями відбулось те ж саме» [6]. Важко не погодитися з твердженням, що таке явище, як артикль, «просто ігнорується, як ігнорувалась свого часу двоїна і кличний відмінок» [6].

Як відомо, неозначений артикль англійської мови “a (an)” походить від числівника «one – один», а в німецькій залишився без зміни як “ein”. Цікаво, що в українській розмовній мові він уживається майже так само, як і в англійській: приходив один хлопець, одна дівчина сказала, одного дня трапилось мені.., де ж той сніг – одні дощі. Особливо в останній фразі числівник «одні», безперечно, не має значення кількості. Можна, авжеж, говорити про вживання кількісного числівника замість частки чи займенника в значенні «лише, самі», але це саме і свідчить про його функціонування в ролі неозначеного артикля. Таки чином, «український неозначений артикль, по-перше - не змінив своєї форми числівника як і німецький і не є обов'язковим як англійський, по-друге, несе ознаки роду, по-третє – відмінюється разом зі словом, до якого відноситься, копіюючи навіть форму множини» [6]. Порівняймо тепер роль означеного артикля «the» в англійській мові, який походить від вказівних займенників «this» – цей, ця, це, «these» – ці, «that» – той, та, те, «those» – ті. Уживається він тоді, коли йдеться про конкретний відомий об'єкт. Такі звичні в українській розмовній мові фрази: «як же мені набридла ця спека», «де ж те літо», «і що ж цей розумник тобі сказав», «коли ще ті вихідні» – сприймаються зовсім по-іншому, якщо усвідомити функцію вказівних займенників у них як означених артиклів. Насправді, окрім видільної ролі, іншого семантичного навантаження такі займенники в подібному контексті не несуть, а отже, чи доцільно їх розглядати як самостійну частину мови?

Тобто за допомогою означеного артикля виражається певне ставлення до об'єкта. Не можна не погодитися, що в «момент афектації в усній українській мові формально речення наближається до англійського варіанту. І якби ці нюанси були донесені до учнів і студентів на заняттях з української мови, їм значно легше було б звикати до обов'язкового вживання артиклів в англійській. Бо була б засвоєна психологічна ситуація, яка породжує певні граматичні форми, і стає обов'язковою ознакою мови й менталітету іншого народу» [6].

Таким чином, вивчаючи особливості вживання означеного та неозначеного артиклів в англійській мові, особливо у випадках, коли семантичний переклад не дає жодного уявлення про необхідність того чи іншого артикля [1, 12-14], варто звернутися до зіставлення подібних граматичних конструкцій у мові українській, що дозволить студентам зрозуміти природу цього явища, а отже сприятиме виробленню навичок уживання артиклів у письмовому та усному англійському мовленні залежно від контексту.

Як слушно зазначає В. Петрук, «спроба нетрадиційного підходу до української мови дає досить несподівані результати. Виявлені артиклі шикуються в цілий ряд і виглядають як питомі, органічні для української мови на всіх стадіях її існування – від минулих до сьогоденної. Це дає підстави

твердити, що спосіб мислення носіїв інших європейських мов з розвинутою системою артиклів притаманний і нашій українській ментальності» [6].

Отже, явище артикля, як службової частки з функціями розрізнення граматичних категорій означеності/неозначеності в українській мові не лише фіксується, а й дає змогу порівняти, зіставити такі моменти словоживання в українській та англійській мовах. Це дасть змогу студентам краще зрозуміти природу вживання артиклів в англійській мові, засвоїти не лише правила, а саму логіку використання означеного чи неозначеного артиклі в певному контексті, сприятиме виробленню навичок мислення іноземною мовою в процесі говоріння, що дозволить подолати мовний бар'єр і таким чином значно вдосконалить знання з англійської мови й мотивуватиме студентів до подальшого її вивчення, вдосконалення та спілкування іноземними мовами.

Література:

1. Complete guide to the English article: Навчальний посібник із граматики. І.О.Свердлова, І.Ю.Скрипник, І.Ю.Набокова. Харків. 2018. 132 с.
2. Все про вивчення мов. URL: <https://osvita.ua/languages/articles/9598/>
3. Артикль. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D1%8C>
4. Артикль. Енциклопедичний словник класичних мов / Л.Л. Звонська, Н.В. Корольова, О.В. Лазер-Паньків та ін. Київ. 2017. С. 48.
5. Артикль. Словник української мови: в 11 томах. Том 1, 1970. С. 62.
6. Петрук В. Чи є артиклі в українській мові. URL: <http://skythia.unicyb.kiev.ua/article.htm>

UDC 378.147:811

*Lunghu Oleksandra,
Olena Volik
Donetsk State University of Internal Affairs
Mariupol, Ukraine*

MOTIVATION FOR STUDENTS TO STUDY ENGLISH LANGUAGE

Today is a century of modernity, the age of digital technologies and automation. However, there is something that will always remain unchanged - communication. This is a thing that helps us in solving any problems and constantly accompanies our life. It is communication that gives endless possibilities to a person. But even it has its key element - it is the language. They say: *“With a tongue in one's head one can find the way to Rome”* and for good reason.

Gradually, we come to the main question of our discussion: what is the motivation to study foreign languages?